

ІДЕЇ ЕКОНОМІЧНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ В ДІЯЛЬНОСТІ
АВТОРИТАРНИХ ЛІДЕРІВ ГРЕЦІЇ, ПОРТУГАЛІЇ, ІТАЛІЇ В 1930-х-1940-х
рр.

Святослав Сергійович Поляков
ВНЗ «Університет економіки та права
«КРОК» Україна; студент Фахового
коледжу

Галина Борисівна Пекна
<https://orcid.org/0000-0003-4902-6052>
ВНЗ «Університет економіки та права
«КРОК» Україна; кандидат
економічних наук, доцент

Дослідження ролі економічного націоналізму в діяльності авторитарних лідерів Греції, Португалії та Італії в 1930-1940-х роках виявило, що кожен з цих режимів вживав заходів для зміцнення внутрішньої економіки та незалежності. Державний контроль, корпоративні структури та фіскальна політика стали ключовими інструментами в реалізації цих стратегій. Аналіз авторитарних режимів кожної країни дозволяє краще зрозуміти динаміку економічного націоналізму в контексті політичного та соціального середовища того часу. [5]

Іоанніс Метаксас (12 квітня 1871 - 29 січня 1941) - грецький генерал, прем'єр-міністр (фактично диктатор) Греції з 1936 року до своєї смерті. Засновник вкрай авторитарного націоналістичного «режиму 4-го серпня» та ідеології метаксизму. Здобув військову освіту в Грецькій військовій академії, в якій навчався в 1885-1890 рр. Військову кар'єру розпочав із участі у бойових діях проти турків у 1897 році у Фессалійській кампанії. Продовжив навчання в Німеччині в Пруській військовій академії. Повернувшись, брав участь у процесі модернізації грецької армії в період перед Балканськими війнами (1912 - 1913), в яких він взяв активну участь. В 1913 призначений начальником Генерального штабу.

В 1936 році Іоанніс Метаксас став прем'єр-міністром Греції та встановив авторитарний режим, відомий як Метаксизм. В економіці він реалізував політику економічного націоналізму, спрямовану на зміцнення національної економіки. Це включало в себе державний контроль над ключовими галузями, такими як промисловість та транспорт. [4]

Антоніу де Олівейра Салазар (28 квітня 1889 - 27 липня 1970) - португальський державний і політичний діяч, вчений-економіст. Лідер Нової Держави, прем'єр-міністр Португалії (1932 - 1968). Виконував обов'язків президента Португалії (1951). Народився у Санта-Комба-Дані, що в Португалії. Син дрібного землевласника Антоніу де Олівейри та Марії Салазар. Випускник Коїмберського університету. Репресивними заходами відновив суспільний порядок і португальську економіку. Вів курс на придушення комуністично-соціалістичних рухів, допомагав сусідній Іспанії в особі Франко боротися проти лівого уряду. Зберігав нейтралітет Португалії в Другій Світовій війні, залишаючись вірним португальсько-англійському альянсу. Долучився до західного протирадянського блоку від початку Холодної війни. Долучив Португалію до НАТО (1949), ООН (1955), ЄАВТ (1960) та ОЕСР (1961). Помер у Лісабоні, похований у Санта-Комба-Дані.

Салазар, будучи прем'єр-міністром Португалії з 1932 по 1968 рік, впроваджував корпоративні структури і державний контроль у різних галузях економіки. Він велику увагу приділяв фіскальній політиці, домагаючись фінансової стабільності та економічного розвитку.[3]

Беніто Амількаре Андреа Муссоліні (29 липня 1883 - 28 квітня 1945) - італійський політичний та державний діяч, фашистський диктатор Королівства Італія з 1922 по 1943 роки. Народився в сім'ї сільського коваля в провінції Форлі області Емілія-Романья, в невеликому селі Довіа. Його мати була шкільною учителькою, віруючою, батько - ярим анархістом і безбожником. Ім'я Бенедетто, запропоноване матір'ю, що в перекладі означає «благословенний», батько при хрещенні переробив на Беніто в честь відомого на той час мексиканського ліберала Беніто Хуареса. Дитячі роки Беніто Муссоліні нічим особливим відмічені не були. Він любив підкреслювати свою винятковість, вибраність. Керував Національно-фашистською партією. Дуче Італійської соціалістичної республіки та Дуче італійського фашизму від запровадження Італійського союзу боротьби. У період правління Муссоліні була обмежена частина прав і свобод населення, був установлений авторитарний режим. За його наказом на Сицилії була практично розгромлена мафія.

Під режимом Муссоліні в Італії, що тривав з 1922 до 1943 року, реалізовувалися політики корпоративного фашизму. Держава надавала підтримку корпораціям та контролювала їхню діяльність, виступаючи за співпрацю між промисловістю та державою. [1]

Кожен з цих лідерів прагнув до економічної автономії та зміцнення своєї країни, використовуючи для цього методи економічного націоналізму в межах своїх авторитарних режимів.

У 1930-1940-х роках авторитарні лідери Греції, Португалії і Італії реалізували різні аспекти економічного націоналізму:

Економічний націоналізм передбачає активну роль держави в господарстві. Це може включати в себе націоналізацію ключових промислових галузей, банків, транспортної системи та інших стратегічних секторів.

Застосування торговельних бар'єрів, таких як мита та квоти, для захисту внутрішнього виробництва від конкуренції з-за кордону і підтримки вітчизняних виробників.

Встановлення систем корпоративного управління, де держава співпрацює з підприємствами та промисловими групами для досягнення спільних економічних цілей.

Використання інструментів оподаткування для забезпечення фінансової стабільності та збільшення доходів держави. Це може включати в себе високі податки на імпорт, податки на прибуток та інші форми оподаткування.

Підтримка внутрішнього виробництва та споживання вітчизняних товарів та послуг.

Забезпечення внутрішнього економічного розвитку, зокрема шляхом підтримки стратегічних галузей та інфраструктури, спрямованої на зміцнення національного потенціалу. [2]

Ці заходи виконувалися в контексті загальної політики авторитарних режимів того періоду, які також характеризувалися політичною репресією та обмеженням особистих свобод.

Висновки. У період між двома світовими війнами, лідери Греції, Португалії та Італії впроваджували економічний націоналізм як засіб досягнення своїх політичних та економічних цілей. Вони визначали державний контроль, корпоративні структури та фіскальну політику як ефективні інструменти для стимулювання внутрішньої економічної активності та зміцнення національної самостійності. Однак, ці політики також супроводжувалися обмеженнями громадянських свобод та політичною репресією, визначаючи специфічний контекст того часу.

Ключові слова:

громадянська свобода, політична репресія, авторитарний режим, економічний націоналізм, Холодна війна, Друга Світова війна, НАТО, ООН, ЄАВТ, ОЕСР.

Список літератури

1. Гелнер Е. Нації та націоналізм. Націоналізм / Пер. з англ. – К.: Таксон, 2003. = 300 с.
2. Кармазіна М. Політичні інститути: питання методології дослідження // Історичний журнал. – 2004. – № 12. – С. 3 – 8.
3. Клаус фон Байме. Політичні теорії сучасності / Пер. з нім. М.Култаєвої та М.Бойченка. – К.: Стилос, 2008. – 396 с. – (Сучасна гуманітарна бібліотека)
4. Кухта Б. Нариси з історії європейської політичної думки. – Львів, 2008
5. Націоналізм: Антологія/ Упоряд. О.проценко, В.Лісовий. – К.: Смолоскип, 2000.